

РУКОВОДИТЕЛЬ
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА
САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САРМАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЖИТӘКЧЕСЕ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

14.10.2024

с. Сарманово

КАРАР

№ 394

«Сарман муниципаль районы халкы арасында 2025-2027 елларга сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы гражданның сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру максатларында

КАРАР БИРӘМ

1. «Сарман муниципаль районы халкы арасында 2025-2027 елларга сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү» муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы берәмлегенең рәсми сайтында урнаштырырга: <http://sarmanovo.tatarstan.ru/>.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Сарман муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең беренче урынбасарына йөкләргә.

Сарман муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе

Ф.А. Вәлиев

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкчесе
«14» 10 2024 ел № 394
карарына кушымта

**«2025 - 2027 елларга
Татарстан Республикасының Сарман муниципаль районы халкы
арасында сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, алкоголь
продукциясе, сыра һәм тәмәке күпләп куллану масштабларын
киметү» муниципаль программасы**

Программа паспорты

<p>Программаның исеме</p>	<p>2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы халкы арасында алкоголь продукциясен, сыра һәм тәмәке күпләп куллану масштабларын киметү</p>
<p>Программаны эшләү өчен нигез</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Этил спирты, алкогольле һәм спиртлы продукция житештерүне һәм аларның әйләнешен дөүлэт жайга салуы турында һәм алкоголь продукциясен куллануны (эчүне) чикләү хакында» 1995елның 22 декабрдәге 171-ФЗ номерлы Федераль закон; 2. РФ Хөкүмәте карары 30.12.2009г. № 2128-р «Алкоголь продукциясен явызларча куллану һәм Россия Федерациясе халкы арасында алкогольизмны профилактикалау масштабларын киметү буенча дөүлэт сәясәтен гамәлгә ашыру концепциясе» 3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары «Алкоголь продукциясен, сыра, тәмәке куллануны һәм Татарстан Республикасы халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен булдыру буенча өстәмә чаралар турында» 2029 елның 29 октябрдәге 867 номерлы Татарстан Республикасы Законы; 4. «Татарстан Республикасы территориясендә алкоголь продукциясен ваклап сату вакытына, шартларына һәм урыннарына карата өстәмә чикләүләр һәм Татарстан Республикасының кайбер закон актларының үз көчләрен югалтуын тану турында» Татарстан Республикасы Законы; 5. «Әйләнә-тирәдәге тәмәке төтене йогынтысыннан һәм тәмәке тарту нәтижәләреннән гражданның сәламәтлеген саклау турында» 2013 елның 23 февралдәге 15-ФЗ номерлы Федераль закон
<p>Программаның заказчысы</p>	<p>Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы башкарма комитеты</p>
<p>Программаның максаты</p>	<p>Сарман муниципаль районы халкы арасында алкоголь продукциясен артык күп куллану һәм алкогольизмны профилактикалау масштабларының кимүе, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, халыкның сәламәтлеген тәмин итү өчен авыруларны профилактикалауны активлаштыру, гомер озынлыгын һәм яшәү сыйфатын арттыру</p>
<p>Программаның төп бурычлары</p>	<p>- алкоголь продукциясен законсыз сатуга, алкоголь продукциясен легаль булмаган житештерүгә һәм аларның әйләнешенә каршы тору буенча контроль һәм хокук саклау органнарының һәм аның суррогатларының</p>

	<p>көчен активлаштыру;</p> <ul style="list-style-type: none"> - исерткеч эчемлекләр базарына алкоголь һәм спиртлы продукциянең яшәү һәм сәламәтлеге өчен легаль булмаган һәм куркыныч тудыра торган продукцияне кертмәү; - халыкта сәламәтлек культурасы булдыру һәм үзенә физик һәм психологик сәламәтлегенә җаваплы мөнәсәбәт формалаштыру; - халыкның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту өчен шартлар тудыру; - хакимият органнарының, халыкның һәм җәмәгатьчелекнең халык өчен уңайлы мохит формалаштырудагы көчләрен берләштерү; - алкоголь продукциясен кирәгеннән артык куллану һәм алкоголь эчемлекләрен тиешенчә кулланмау аркасында турыдан-туры һәм читләтеп үлемне һәм авыруларны киметү; - сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, алкогольле продукцияне, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында явызларча куллану күренешләренә җәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру; - исерек хәлдә кылынган жинаятьләр санының кимүе;
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2025-2027 еллар
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Программаны финанслау муниципаль бюджет акчалары һәм Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының _ бюджеттан тыш чыганаclarы исәбеннән гамәлгә ашырылачак
Программаның төп чаралары исемлеге	<ul style="list-style-type: none"> - сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкоголь продукциясен, сыра һәм тәмәке куллануны киметү буенча оештыру чаралары; - тәмәке әйберләре, алкоголь продукциясе һәм яшьләр арасында сыра куллануны профилактикалау; - спорт һәм массакүләм физик культураны үстерү чаралары
Программада катнашучылар	Жирле үзидарә органнары, төрле ведомстволар, оешмалар һәм идарә органнары, предприятиеләр, ижтимагый оешмалар, массакүләм мәгълүмат чаралары
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре	<ul style="list-style-type: none"> -Сәламәт яшәү рәвешен булдыруның нәтижәле эшли торган мобиль системасын булдыру. -Районның муниципаль киңлегендә катнашучыларның сәламәтлекләренә карата аңлы һәм җаваплы мөнәсәбәте, үз-үзенә саклауга, сәламәт яшәү рәвешенә юнәлеш бирүе.

	<p>-Программада катнашучыларның сәламәтлеген, аларның тормыш сыйфатын яхшырту, сәламәтлекне саклаучы активлыкны, укутуның һәм хезмәтнең нәтижелелеген арттыру.</p> <p>-диспансеризациянең заманча системасын кертү һәм район халкының, мәктәп укучыларының физик торышына мониторинг ясау.</p> <p>-профилактик, савыктыру һәм спорт-массакүләм чаралар системасын камилләштерү.</p> <p>-Сәламәтләндерү хезмәтләрен, халыкка, районга психологик һәм социаль ярдәм чараларын киңәйтү.</p> <p>-Сәламәтлек саклау эшчәнлеген ресурслар белән тәэмин итүнең заманча механизмнарына күчү.</p> <p>- Кешеләрнең гомер озынлыгын һәм яшәү сыйфатын арттыру.</p> <p>-Физик культура һәм спортны популярлаштыру.</p> <p>-Алкоголь продукциясе, сыра һәм тәмәке куллануның тиешле дәрәжәдә булмавы.</p> <p>- Яшьләр сәясәтен камилләштерү.</p>
<p>Программаның максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалаучы чаралар саны. 2. Программа кысаларында чаралар күргән халык өлеше. 3. Сәламәт яшәү рәвеше формалаштыра торган массакүләм мәгълүмат чараларында материаллар күләме. 4. Исерек хәлдә кылынган жинаятьләр саны, гомумән алганда, тикшерелгән жинаятьләр. 5. Алкоголь белән агулану нәтижәсендә үлем очраklары саны. 6. Ир белән хатынның берсенең алкоголь кирәгеннән артык куллану сәбәпле аерылышулар саны.
<p>Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору</p>	<p>Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы башкарма комитеты</p>

1. Проблеманың эттәлеге һәм аны программа ысулы белән хәл итүнең кирәклеген нигезләү

«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкоголь продукциясен куллануны киметү, алкоголь продукциясен, сыра һәм тәмәке куллануны киметү буенча муниципаль программа» сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруның бердәм системасын булдыруга, сәламәтлекне актив саклауга һәм ныгытуга, район халкының уртача гомер озынлыгын һәм сыйфатын күтәрүгә, сәламәтлек саклау системасын үстерүгә, сәламәтлек саклау, физик культура һәм спорт системасын үстерүгә, сәламәтлекне формалаштыру, алкоголь продукциясен куллануны киметүгә, сыра, тәмәке, саклау һәм сәламәтлекне ныгытуга, яшьләр сәясәтен камилләштерүгә, экологияне яхшыртуга, әйләнә-тирә мохитне яхшыртуга юнәлдерелгән.

Хәзерге вакытта туучылар санының артуы, кан әйләнеше системасы авыруларының таралуы, туберкулез, яман шешләр, агуланулар, травмалар, шул исәптән юл-транспорт һәлакәтләре вакытында алынган наркотик авыруларның булуы, алкоголизмны, наркоманияне һәм токсикоманияне дә кертеп, наркологик авыруларның булуы, яшьләр арасында, халыкның имин булмаган катламнарының фактлары; район чигендә автотранспорт һәм предприятиеләр эшчәнлеге нәтижәсендә атмосфера пычрануы булу; эчәргә яраклы суларның житәрлек дәрәжәдә сыйфатлы булмавы, тәмәке тарту - барлык яшь төркемнәрендә халыкның интоксикациясе.

Уңайсыз тенденцияләрне туктату өчен - халыкның тырышлыгы, үлем дәрәжәсе югары булу өчен медицина-профилактика хезмәте инфраструктурасын булдыру кирәк, аларның функцияләре медицина ярдәме күрсәтүгә караганда киңрәк булырга тиеш. Профилактика ысулларын үстерү, кадрларны махсулаштырылган эзерләү системасын үстерү, беренчел медицина профилактикасы өлкәсендә һәм сәламәтлекне ныгыту өлкәсендә эшләүче медицина учреждениеләренә ярдәм итү зарур.

Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру проблемасы - дөньяга карашны формалаштыру һәм социаль торышның тиешле принципларын формалаштыру проблемасы. Шул ук вакытта сәламәт яшәү рәвешенә мотивлар рухи, эхлакый булырга мөмкин. Халыкның сәламәтлеге торышын яхшырту сәламәтлекне билгеләүче барлык факторларны: яшәү рәвеше, социаль иминлек, психологик климат, әйләнә-тирә мохит факторларын киң аңлау һәм исәпкә алу күзлегеннән караганда сәламәтлеккә якын килүне таләп итә.

Мәдәният, мәгариф һәм массакүләм мәгълүмат чараларында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалауны тулырак тәмин итү зарур.

Социаль-икътисадый үзгәртеп корулар шартларында дәүләт һәм административ ярдәм күрсәтү һәм әлеге максатларга барлык дәрәжәдәге бюджетлардан акча бүлеп бирү зарур.

2. Программаның төп максатлары һәм бурычлары.

Программаның максаты Сарман муниципаль районы халқы арасында алкоголь продукциясен артык күп куллану һәм алкоголизмны профилактикалау масштабларын киметү, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, халыкның сәламәтлеген тәмин итү өчен авыруларны профилактикалауны активлаштыру, гомер озынлығын һәм яшәү сыйфатын арттыру.

Программаның максатына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү таләп ителә:

- алкоголь продукциясен законсыз сатуға, алкоголь продукциясен легаль булмаган житештерүгә һәм аларның әйләнешенә каршы тору буенча контроль һәм хокук саклау органнарының һәм аның суррогатларының көчен активлаштыру;

- исерткеч эчемлекләр базарына алкоголь һәм спиртлы продукциянең яшәү һәм сәламәтлеге өчен легаль булмаган һәм куркыныч тудыра торган продукцияне кертмәү;

- халыкта сәламәтлек культурасы булдыру һәм үзенә физик һәм психологик сәламәтлегенә җаваплы мөнәсәбәт формалаштыру;

- халыкның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту өчен шартлар тудыру;

- хакимият органнарының, халыкның һәм жәмәгатьчелекнең халык өчен уңайлы мохит формалаштырудагы көчләрен берләштерү;

- алкоголь продукциясен кирәгеннән артык куллану һәм алкоголь эчемлекләрен тиешенчә кулланмау аркасында турыдан-туры һәм читләтеп үлемне һәм авыруларны киметү;

- сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, алкогольле продукцияне, шул исәптән яшүсмерләр һәм яшьләр арасында явызларча куллану күренешләренә жәмгыятьнең түземсезлеген формалаштыру;

- исерек хәлдә кылынган жинаятьләр санының кимүе.

Әлеге Программа Сарман муниципаль районы халыкның гомер озынлығын һәм сыйфатын күтәрүгә юнәлтелгән һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, физик культураны һәм спортны популярлаштыру, алкоголь продукциясен куллануны, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, яшьләр сәясәтен камилләштерү, әйләнә-тирә мохитнең торышын яхшырту чаралары комплексын күздә тоту.

Программа нәтижәләргә, яна закон актларына һәм булган ресурсларга туры китереп корректировкалауға дучар ителергә мөмкин.

Төрле максатчан комплекслы программаларны үтәү һәм гамәлгә ашыру процессында районда сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлтелгән бик күп чаралар үткәрелә, ә мөгариф учреждениеләренә укудан тыш физкультура-савыктыру эше практикасына массакүләм чаралар - Сәламәтлек көннәре кертелде.

Ел саен спартакиадалар, халыкның төрле катламнарын колачлаган башка спорт чаралары үткәрелә.

Районның физкультура-савыктыру һәм спорт чаралары системасында көзгә һәм кышкы сәламәтлек көннәре массакүләм.

Районда сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру проблемаларын алга таба хәл итү өчен түбәндәгеләр кирәк:

- әйләнә-тирәдәгеләрнең сәламәтлеге һәм сәламәтлеге өчен белем бирү пространствосында катнашучыларның җаваплылығын формалаштыру;

- сәламәтлекне саклау мәсьәләләре буенча халыкның, яшьләрнең һәм мәктәп укучыларының компетентлығын арттыру;

- укучыларның индивидуаль үзенчелеклеренә һәм аларның социаль-мәдәни үсешенә бурычларына туры килә торган инновацион сәламәтлек саклаучы технологияләр эшләү;
- районда сәламәтлек саклау мохите формалашканда заманча мәгълүмат технологияләрен куллану;
- халыкка, бигрәк тә физик мөмкинлекләре чикләнган халыкка медицина, сәламәтләндрерү һәм мәгариф хезмәтләренә киң спектрын тәэмин итү (шул исәптән түләүле нигез очрагында ташламалар системасын күрсәтү);
- халыкка психологик ярдәм күрсәтү һәм социаль яклау чараларының нәтижәле системасын эшләү һәм гамәлгә кертү;
- муниципаль районның спорт-савыктыру базасының заманча таләпләре һәм шартлары нигезендә үсеш;
- сәламәтлекне саклаучы характердагы бурычларны хәл иткәндә районның структур бүлекчәләре арасында нәтижәле хезмәттәшлеккә ирешү;
- яшьләр арасында югары рухи-әхлакый һәм эстетик идеалларны раслау, наркоманиягә, эчкечелеккә, рухсызлыкка, начар сүзгә актив каршы тору.

3. Программаны гамәлгә ашыру нәтижәләрен күздә тоту

Һөнәри компетентлы, социаль актив, әхлакый тотрыклы, психик һәм физик яктан сәламәт шәхес тәрбияләүне тәэмин итә торган сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруның нәтижәле эшли торган мобиль системасын булдыру.

Муниципаль берәмлек субъектларының сәламәтлеккә карата аңлы һәм жаваплы мөнәсәбәте, үз-үзен саклауга, сәламәт яшәү рәвешенә тотрыклы юнәлеш бирү.

Район халкының сәламәтлеген, тормыш сыйфатын яхшырту, сәламәтлекне саклаучы активлыкны, укутуның һәм хезмәтнең нәтижәлелеген арттыру.

Район халкының физик торышына мониторинг ясау һәм диспансеризациянең заманча системасын кертү.

Алкоголь продукциясен тиешенчә кулланмау киметелде.

Профилактик, сәламәтләндрерү һәм спорт-массакуләм чаралар системасын камилләштерү.

Сәламәтләндрерү белем бирү хезмәтләрен, шул исәптән түләүле нигездә, кешеләрнең психологик һәм социаль ярдәме чараларын киңәйтү.

4. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелегенә район халкын физик культура һәм спорт белән тәэмин итүне арттыруны; районның төрле төркемнәрендә авырулар дәрәжәсен киметүне; алкоголь продукциясен куллануны, сыра һәм тәмәке куллануны киметүне, Сарман муниципаль районы халкы арасында тиешенчә булмаган сыйфатны арттыруны күздә тоту.

5. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Оештыру-хокук чаралары.

Күрсәтелгән бүлектә каралган чаралар ведомствоара даими хезмәттәшлек системасын булдыруга, гамәлдәге законнарны һәм килеп туган ситуацияне анализлауга, Програмада куелган бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән килештерелгән чаралар эшләүгә юнәлдерелгән. Массакүләм мәгълүмат чаралары ресурсларыннан файдаланып, авыл жирлекләре гражданның жыеннарын уздырганда профилактик эшчәнлек алып бару чаралары ярдәмендә халыкны аек һәм сәламәт яшәү рәвешен алып баруға күчәрү күздә тотыла.

Эчкечелекне һәм алкогольизмны профилактикалау чаралары.

Чараларның әлеге исемлеге кысаларында профилактика системасы органнарының уртак тырышлыгы сыйфатсыз алкоголь продукциясен сатуға, алкоголь продукциясен куллануның гомуми дәрәжәсен киметүгә, аның структурасын үзгәртүгә юнәлтеләчәк.

Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау чаралары.

Халыкта сәламәт яшәү рәвешен кыйммәтләрен формалаштыруга юнәлдерелгән чаралар.

**2025-2027 елларга Сарман муниципаль районы халкы арасында
сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, тәмәке, алкоголь продукциясен һәм сыра куллануны киметү буенча чаралар программасы**

№ т/б	Чаралар исеме	үтәү вакыты (еллар)	финанслау чыганаclarы (мең сумнарда)			башкаручылар
			муницип аль бюджет	бюджеттан тыш чыганаclar	барлык	
1	2	3	4	5	6	7
I. Оештыру-хокук чаралары						
1.1.	Суррогат куллануны булдырмау максатларында Сарман муниципаль районы жирлекләрендә алкоголь продукциясен сатуга айлык мониторинг үткәрү	2025- 2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, ТР Дәүләт алкоголь инспекциясенен Түбән Кама территориаль органы
1.2.	Законлы алкоголь продукциясен сату күләмнәрен киметү сәбәпләрен Сарман районы буенча Россиянең авыл жирлекләре һәм Россия Эчке эшләр министрлыгы башлыклары белән ай саен анализлау	2025- 2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, ТР Дәүләт алкоголь инспекциясенен территориаль органы, Россия Эчке эшләр министрлыгының Сарман районы буенча бүлекчәсе, авыл жирлекләре башлыклары
1.3.	Ялган алкоголь продукциясен ачыклау буенча тикшерү үткәрү	2025- 2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, ТР Дәүләт алкоголь инспекциясенен территориаль органы, Сарман районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгы
1.4.	Мәгълүмат-агарту, мәдәни-ял итү һәм спорт-массакуләм	2025-				Сарман муниципаль

	эшчәнлек планын эшләү һәм үтәүне оештыру	2027еллар.	-	-	-	районы башкарма комитеты, авыл жирлекләре башлыклары, Сарман муниципаль районы башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, мәдәният бүлеге, «Татмедиа» АЖ филиалы «Сарман ИРЦ»
1.5.	Муниципаль районның авыл жирлекләрендә гражданнар жыеннарын уздыру юлы белән жинаятьләрне, хокук бозуларны, алкоголизмны һәм тәмәке тартуны профилактикалау эшчәнлеген гамәлгә ашыру	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, авыл жирлекләре башлыклары, Россия Эчке эшләр министрлыгының Сарман районы буенча бүлеге, «Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
1.6.	9-11 сыйныф укучыларына алкоголь продукциясе, сыра, тәмәке тарту предметы күрсәтелмәгән аноним анкета тутыру	2025-2027еллар.				Мәгариф бүлеге Сарман муниципаль районы башкарма комитеты, «Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
II. Тәмәке эйберләре, алкоголь продукциясе һәм сыра куллануны профилактикалау						
2.1.	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, зарарлы гадәтләрне бетерү, шул исәптән тәмәке тарту, массакүләм мәгълүмат чараларында алкоголь продукциясе һәм сыра куллану мәсьәләләрен системалы рәвештә яктырту.	2025-2027еллар.	-	-	-	«Сарман» район газетасы Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге «Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
2.2.	Никотинга һәм алкогольгә бәйлелек дәрәжәсен һәм алкоголизм һәм тәмәке тарту проблемасына мөнәсәбәтне яшьләргә, эшләүче халыктан анкета ысулы белән өйрәнү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, «Сарман үзәк

						район хастаханэсе» ДАССУ
2.3.	Сэлэмэтлек саклау учреждениесен смокелайзерлар белэн жиһазландыру (тэмэке тарта торган кешелэр арасында һава агымында агулы матдэлэрне билгеләү). Массакүләм профилактик акцияләр үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	«Сарман үзәк район хастаханэсе» ДАССУ
2.4.	Педагогик хезмәткәрләр өчен уртак технологияләр буенча өйрәтү семинар-тренинглари үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, аграр көллият, "Шәфкатъ" КЦСОН
2.5.	Алкоголь продукциясен һәм сыраны тэмэке тартуны профилактикалау буенча стенгазеталар чыгару, балалар рәсемнәре күргәзмәләрен, конкурсларын оештыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	Мәгариф бүлеге, мәдәният бүлеге, Сарман муниципаль районы башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, «Шәфкатъ» КЦСОН
2.6.	Сарман аграр колледжы укучыларын һәм укучыларын республика профилактик медицина тикшерүендә ПАВ (психик-актив матдэләр) куллануны рөхсәт итә торган затларны ачыклау предметын карауда тәэмин итәргә.	2025-2027еллар.	Агымдагы финанслау	-	-	«Сарман үзәк район хастаханэсе» ДАССУ, Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге Россия Эчке эшләр министрлығының Сарман районы буенча бүлеге
2.7.	Сэлэмэтлек саклау учреждениеләренә наркология кабинетларында тэмэке тартудан баш тарту мәсьәләләре буенча консультацияләр оештыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	«Сарман үзәк район хастаханэсе» ДАССУ
2.8.	Сэләмэт яшәү рәвешен пропагандалау, тэмэке тарту, алкоголь продукциясе һәм сыра куллануның (брошюралар, буклетлар, белешмәлекләр, листовкалар һ.б.) зарары турында басма һәм басма продукцияне тиражлауны оештыру һәм тарату.	2025-2027еллар.	-	-	-	«Сарман» район газетасы Сарман муниципаль районы башкарма комитетының мәгариф бүлеге
2.9.	Балалар, яшьләр һәм аларның ата-аналары арасында педиатрлар, психиатрлар, наркологлар, полиция хезмәткәрләрен жәлеп итеп, балаларда һәм яшүсмерләрдә зарарлы гадәтләргә профилактикалау буенча лекцияләр, әңгәмәләр үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Россия Эчке эшләр министрлығының Сарман районы буенча бүлеге «Сарман үзәк район хастаханэсе» ДАССУ

						Аграр көллият, ОО, ОСЗ
2.10.	Мәдәният учреждениеләрендә ел саен уздырыла торган иллюстратив күргәзмәләр, мәгълүмат көннәре, видеолекторийлар һәм тәмәке тартуның, алкоголь продукциясен куллануның һәм сыраның зыяны турында башка чаралар оештыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	Аграр көллият, Мәдәният бүлеге, район китапханәсе
2.11.	Яшьләр арасында тәмәке тартуны чикләү проблемасы буенча һәркем файдалана алырлык китапханәләрне мәгълүмати һәм методик ярдәмлекләр белән тәмин итү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Мәдәният бүлеге, район китапханәсе, “Сарман үзәк хастаханәсе” ДАССУ
III. Спорт һәм массакүләм физик культураны үстерү чаралары, халыкның сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру максатларында.						
3.1.	Яңа спорт мәйданчыкларын төзү һәм файдалануга тапшыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Советы, башкарма комитеты
3.2.	Физкультура-савыктыру һәм спорт - яшәү урыны буенча төрле яшьтәге халык катнашында киң күләмле чаралар үткөрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, МО башкарма комитетлары.
3.3.	Яшәү урыны буенча физкультура-спорт юнәлешендәге клуб берләшмәләрен ачу.	2025-2027еллар.	-	-	-	Мәгариф бүлеге, мәдәният бүлеге, Сарман муниципаль районы башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ОСЗ, башкарма комитеты
3.4.	Мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр арасында спорт эшен оештыру, адаптив физик культураны һәм спортны үстерү өчен шартлар тудыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	Башкарма комитет, ОСЗ, «Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ Ветераннар советы, Сарман муниципаль районы башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.5.	Физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүнең һәркем файдалана алырлык булуын тәмин итү буенча социаль чараларны гамәлгә ашыру.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитеты
3.6.	Мәгариф учреждениеләре арасында физкультура-савыктыру һәм	2025-	-	-	-	Яшьләр эшләре, спорт

	спорт-массакуләм эшне иң яхшы оештыруга смотр-конкурслар үткәрү.	2027еллар.				һәм туризм бүлеге, Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге
3.7.	Район хастаханәсе базасында спортчыларны һәм укучыларны медицина күзәтүен оештыру.	Даими	-	-	-	«Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ, ОСЗ, яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.8.	Спорт-массакуләм чараларда түләүсез медицина хезмәте күрсәтүне тәмин итү.	Даими	-	-	-	«Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
3.9.	Укучыларның сәламәтлеге паспортын алып бару.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы башкарма комитетының мәгариф бүлеге
3.10.	Инвалид балалар белән физкультура-савыктыру эше алып бару, республика ярышларында һәм спартакиадаларда катнашу	аерым план буенча	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге «Сарман үзәк район хастаханәсе» ДАССУ ОСЗ
3.11.	Ветераннар һәм инвалидларның физик культура һәм спорт белән актив шөгыльләнүләре турындагы хәбәрләрне массакуләм мәгълүмат чараларында тәмин итү	Даими	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге «Сарман» газетасы
3.12.	Мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр өчен спорт корылмаларына ташламалы баруны оештыру	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.13.	«Өченче яшь» пенсионерлары арасында Спартакиаданы үткәрү	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ОСЗ
3.14.	Район Советы һәм Башкарма комитеты хезмәткәрләре Спартакиадасын үткәрү	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма

						комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.15.	Предприятиеләр һәм оешмалар арасында традицион Спартакиадада катнашучылар һәм командалар санын арттыру	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.16.	Яшәү урыны буенча һәм массакүләм ял итү урыннарында халык белән традицион һәм даими спорт-массакүләм чаралар оештыру (район предприятиеләре һәм оешмалары арасында спартакиада, “Россия чаңгы юлы”, “милләт кроссы”, район башлыгы кубогына алкалы хоккей турниры һ.б.).	район спорт-массакүләм чараларының календарь планы буенча	бер елга смета буенча	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.17.	Район укучылары арасында Спартакиаданы кертү һәм үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.18.	Районның мәктәпкәчә учреждениеләре арасында Спартакиаданы кертү һәм үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.19.	Район мәгариф учреждениеләрендә “Сәламәтлек көне” үткәрү.	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге Оешмалар һәм учреждениеләр
3.20	Ишегалды спорт төрләрен үстерү (стритбол, «Күн туп», «Алтын алка» һ.б.).	2025-2027еллар.	-	-	-	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
3.21	Мәгариф учреждениеләре укучыларының «Мәктәп лигасы», «Президент ярышлары» ярышларында катнашуы	2025-2027еллар.	-	-	-	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф

							бүлгө
--	--	--	--	--	--	--	-------